

Serwis Informacyjny Biblioteki Główniej

Uniwersytetu Rolniczego
im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Nr 5/2024 (79)
(wrzesień-październik)

ISSN 2720-4405

W numerze:

1. Wracamy po wakacjach s. 3
2. Uaktualnienie nazwy naszej uczelnie w bazie Web of Science s. 4
3. Nowy sposób logowania do naszego repozytorium Discovery Platform s. 5
4. Nowe kierunki studiów na URK s. 6
5. Dwumiesięczny dostęp testowy do CAS SciFinder s. 7
6. Naukowcy z Uniwersytetu Rolniczego w elitarnej grupie Top 2% najczęściej cytowanych na świecie! s. 8
7. Kolejne wydanie książki pt. *Hormones and Reproduction of Vertebrates* s. 9
8. Deponowanie dozwolonej wersji manuskryptu w Bazie Dorobku Naukowego URK (Repo) zgodnie z Green Open Access/Ścieżka 2 Polityki Otwartego Dostępu s.10
9. Zniżki w PWN s.12
10. Abonament naukowy z ebookami w serwisie ibuk.pl s.13
11. Skarby Muzeum UR s.14
12. Program publikowania otwartego Elsevier na rok 2024 został zamknięty s.20
13. Targi Dziedzictwo i towarzysząca im konferencja s.21
14. Ogólnopolska Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Muzeów Uczelnianych *Obiekty wiedzy. Uczelniane zbiory muzealne jako narzędzia edukacyjne* s.22
15. Wyróżnienie monografii *Pieniny – Przyroda i Człowiek. Tom XIX* s.26
16. ERASMUS+ pracowników Biblioteki Głównej – relacja z pobytu w Wiedniu s.27

Serwis Informacyjny Biblioteki Głównej UR jest tworzony i redagowany przez pracowników Oddziału Informacji Naukowej i Dokumentacji. Ukazuje się co dwa miesiące, informując o bieżących wydarzeniach w Bibliotece, istotnych zmianach w organizacji jej pracy, nowych dostęпах testowych i subskrypcjach baz, nowościach w ofercie biblioteki z naciskiem na elektroniczne źródła, czy prowadzonych szkoleniach i warsztatach.

Przygotowanie:

Danuta Gajewska
Agnieszka Góralczyk
Paweł Jakubiec
Katarzyna Jaskulska-Dwurażna
Jakub Jaźwiński
Marta Mazela
Adam Ruta
Gabriela Solińska
Beata Tokarczuk

Korekta:

Adam Ruta

Wykorzystane na okładce oraz w tekstach elementy graficzne pochodzą ze stron: <https://www.canva.com/design>, <https://pixabay.com/>, oraz z zasobów własnych UR.

Wracamy po wakacjach

MARTA MAZELA

Jak co roku, kiedy kończy się czas urlopów, biblioteka wraca do regularnego trybu pracy, żeby zapewnić Państwu dostęp do naszych usług.

Poniżej rozkład godzin otwarcia oddziałów naszej biblioteki:

Biblioteka Główna		Czytelnie wydziałowe		
Wypożyczalnia	Czytelnia Główna	Wydział Leśny	Wydział Biotechnologii i Ogrodnictwa	Wydział Technologii Żywności
Czynne od poniedziałku do soboty		Czynne poniedziałek, środa, piątek	Czynne wtorek, czwartek	Czynne od poniedziałku do piątku
8.30-15.00 w sobotę 9.00-14.00		8.30- 15.00	8.30- 15.00	8.30- 15.00

ZAPRASZAMY!

Uaktualnienie nazwy naszej uczelni w bazie Web of Science

BEATA TOKARCZUK

We wrześniu br. w bazie Web of Science pojawiła się nazwa naszej uczelni zgodna ze stanem faktycznym.

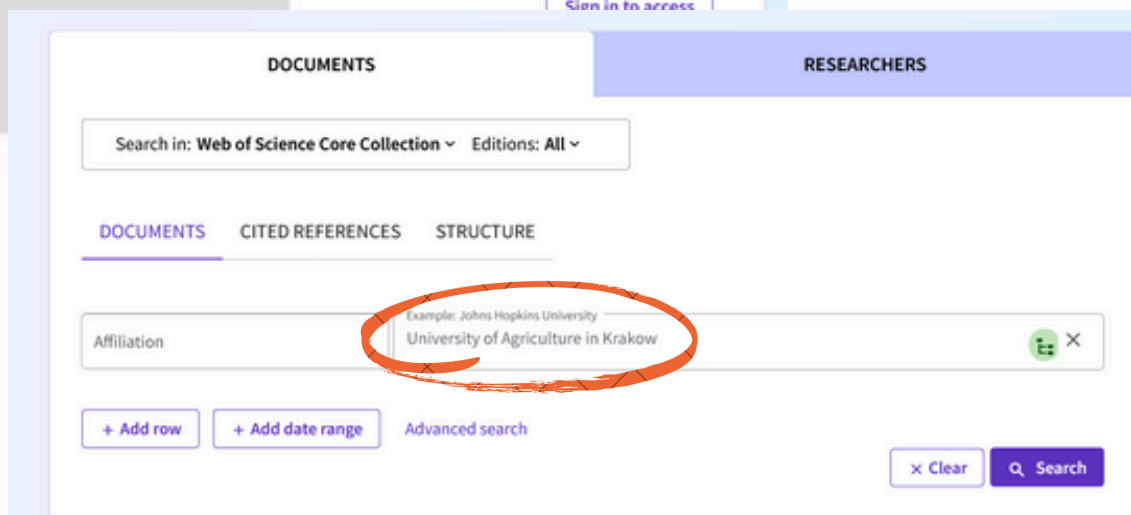
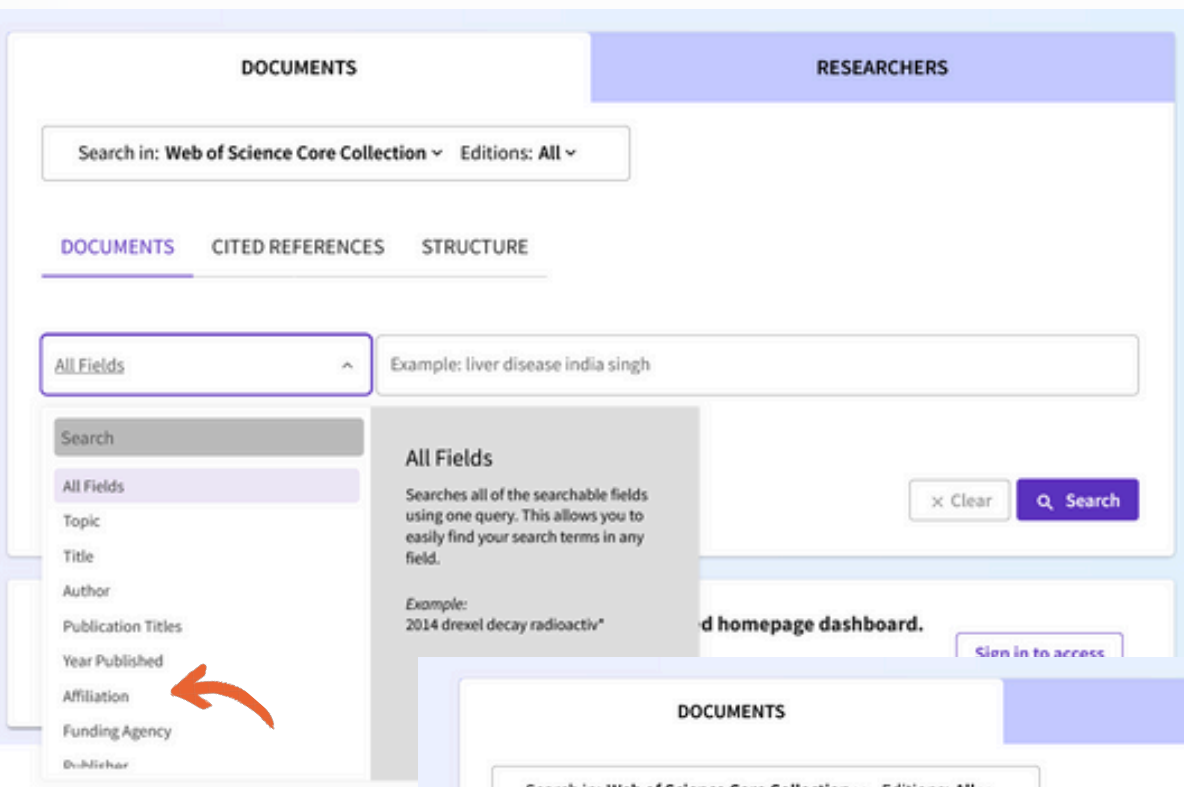
Do tej pory nasz uniwersytet funkcjonował w tej bazie pod nazwą:

Agricultural University Krakow

Obecnie wszystkie publikacje wpisane do bazy WoS są przypisane do afiliacji zgodnej z oficjalną nazwą URK:

University of Agriculture in Krakow

Pracowników UR prosimy o używanie wyłącznie tej nazwy przy zgłaszaniu swoich publikacji.

Nowy sposób logowania do naszego repozytorium

JAKUB JAŹWIŃSKI

Centrum Informatyki URK aktywowało dostęp do formularza

Rejestracja osiągnięcia naukowego, który obecnie znajduje się pod linkiem <https://biblioteka.urk.edu.pl/baza-publicacji/rejestracja-osiagniecia-naukowego> (wcześniej <https://biblioteka.urk.edu.pl/danerepo> – ten link już nie działa).

Formularz, tak samo jak w poprzedniej wersji strony, można odnaleźć na stronie Biblioteki Głównej <https://biblioteka.urk.edu.pl> w zakładce **Baza publikacji** → **Rejestracja osiągnięcia naukowego**.

Uwaga!

Zmieniony został sposób logowania do formularza, w obecnej formie logowanie odbywa się **poprzez dane dostępowe do systemu HCM**, a nie Poczte URK jak w poprzedniej wersji.

Dodatkowo przypominamy, że autor który rejestruje osiągnięcie naukowe w formularzu jest zobligowany do podania dyscyplin wszystkich autorów z URK, do których dana praca ma być przypisana. Bez podania dyscypliny praca nie będzie widoczna w ODN.

Nowe kierunki studiów na URK

BEATA TOKARCZUK

Już od tego roku Uniwersytet Rolniczy otwiera dla studentów aż sześć nowych kierunków studiów:

1. Budownictwo
2. Geoinformatyka
3. Agrobiologia
4. Doradztwo i Administracja Rolnicza
5. Finanse i Rachunkowość
6. Ochrona Bioróżnorodności

Chętnych zapraszamy, a ze swojej strony Biblioteka URK zapewnia, że będzie wspierać studentów i pracowników swoimi zasobami. Mamy do dyspozycji materiały tradycyjne (książki, czasopisma), ale także coraz szerszą ofertę zasobów elektronicznych (bazy prenumerowane i ogólnodostępne polskie oraz zagraniczne, czasopisma on-line i wiele innych).

Zapewniamy także szkolenia dla studentów i pracowników z zakresu korzystania z zasobów bibliotecznych, począwszy od katalogu BG, do baz elektronicznych. To szczególnie ważne dla studentów pierwszego roku studiów.

Na stronie BG znajdują się także materiały szkoleniowe i informacyjne dla użytkowników (zakładka: CZYTELNIK)

Uniwersytet Biblioteka ▾ Katalog on-line Oferta ▾ Czytelnik ▾ Pracownik i Doktorant ▾ Baza publikacji ▾ Kontakt ▾

E-zasoby

Czytelnie i Wypożyczalnia

Prace dyplomowe - pomoc

Oferta szkoleniowa

Serwis informacyjny BG

FAQ

Dwumiesięczny dostęp testowy do CAS SciFinder Discovery Platform

A D A M R U T A

Jeszcze do początku grudnia br. można skorzystać z bezpłatnego dostępu do CAS SciFinder Discovery Platform zaproponowanego przez CAS (oddział American Chemical Society).

Link do Platformy CAS SciFinder Discovery:

<https://www.cas.org/solutions/cas-scifinder-discovery-platform>

CAS SciFinder Discovery jest jednym z najbardziej kompleksowych źródeł informacji naukowych na świecie. Platforma została zaprojektowana w celu obsługi wielu etapów i typów badań naukowych. Łączy rozwiązania informacyjne i narzędzia specyficzne dla danego zadania, w tym informacje o artykułach, patentach, rozprawach i innych typach dokumentów, reakcjach, substancjach i ich właściwościach, planowaniu retrosyntetycznym, wyszukiwaniu biosekwencji, danych o bioaktywności, wizualizacjach i metodach analitycznych.

Materiały pomocnicze znajdują Państwo pod linkiem:

<https://www.cas.org/training/platform/cas-scifinder-discovery-platform>

(sekcja Pomoc).

Aby się zarejestrować, należy skorzystać z następującego łącza:

<https://scifinder.cas.org/registration/index.html?corpKey=48A20A49X86F3503FX1BD0F56D4783354410>

Ważna informacja – nowi użytkownicy muszą podać swoje imię i nazwisko oraz adres e-mail w domenie: @student.urk.edu.pl lub @urk.edu.pl (wymóg konieczny).

Rejestracji należy dokonać z adresów IP naszej Uczelni.

Biblioteka URK nie pośredniczy w zakładaniu indywidualnych kont w bazie.

Logowanie odbywa się za pomocą nazwy użytkownika i hasła na stronie:

<https://scifinder-n.cas.org> lub za pomocą łącza podanego na stronie internetowej Biblioteki URK.

Identyfikator logowania umożliwia również dostęp do zbioru metod analitycznych <https://methods.cas.org/> i zbioru formuł: <https://formulus.cas.org/>.

Lewy panel SciFinder, przycisk „trzy kropki”, pomoże poruszać się po narzędziach.

Naukowcy z Uniwersytetu Rolniczego w elitarnej grupie Top 2% najczęściej cytowanych na świecie!

BEATA TOKARCZUK

**Pracownicy naukowcy naszego Uniwersytetu ponownie znaleźli się
w ekskluzywnym gronie najczęściej cytowanych naukowców na świecie.**

W najnowszej odsłonie rankingu Top 2% naukowców za rok 2023, opublikowanym przez platformę Elsevier, znalazło się tym razem 13 naukowców z UR. Ponadto kilku naszych pracowników zostało docenionych za całokształt dorobku naukowego. Oznacza to, że mają oni stały wpływ na naukę, zarówno w konkretnych latach, jak i przez całą swoją karierę.

Za rok 2023 wyróżnieni zostali:

- prof. dr hab. Aleksandra Duda
- dr hab. inż. Ewelina Jamróz
- dr hab. inż. Joanna Tkaczewska
- prof. dr hab. inż. Marcin Rapacz
- prof. dr hab. inż. Marcin Pietrzykowski
- prof. dr hab. inż. Ewa Błońska
- prof. dr hab. Jan Suchanicz
- prof. dr hab. inż. Sylwester Smoleń
- prof. dr hab. inż. Tadeusz Kowalski
- prof. dr hab. Adam Tofilski
- prof. dr hab. inż. Piotr Herbut
- prof. dr hab. inż. Jarosław Socha
- prof. dr hab. inż. Robert Jankowiak

W klasyfikacji cytowań za całokształt kariery zawodowej wyróżnieni zostali:

- prof. dr hab. Janusz Marcinkiewicz
- prof. dr hab. inż. Marcin Rapacz
- prof. dr hab. Jan Suchanicz
- prof. dr hab. Aleksandra Duda
- prof. dr hab. inż. Tadeusz Kowalski
- prof. dr hab. inż. Marcin Pietrzykowski
- prof. dr hab. inż. Robert Jankowiak

To dokonanie dowodzi wysokiego poziomu badań prowadzonych na naszym Uniwersytecie, a także istotnego wkładu naszych pracowników w rozwój światowej nauki. Ranga w Top 2% najczęściej cytowanych naukowców to nie tylko wyróżnienie, ale także potwierdzenie międzynarodowego uznania dla ich pracy.

Link do pełnej listy:

<https://elsevier.digitalcommonsdata.com/datasets/btchxktyw/7>

Składamy serdeczne gratulacje!

Nowe wydanie książki pt. *Hormones and Reproduction of Vertebrates*

BEATA TOKARCZUK

Nakładem prestiżowego wydawnictwa Academic Press ukazało się kolejne wydanie książki pt. *Hormones and Reproduction of Vertebrates* pod redakcją profesorów D. O. Norrisa i K. L. Lopez. Książka obejmuje 5 tomów: Ryby, Płazy, Gady, Ptaki i Ssaki.

Początkowe rozdziały w tej książce szeroko omawiają determinację płci, neuroendokrynologię rozrodu, stres i regulację hormonalną w odniesieniu do struktury i funkcji rozrodczych samców i samic. Kolejne rozdziały omawiają hormony i specyfikę określonych zachowań reprodukcyjnych, w tym zaloty, łączenie się w pary, opiekę rodzicielską i migrację. Książka kończy się omówieniem zaburzeń endokrynologicznych rozrodu u ptaków.

Hormones and Reproduction of Vertebrates, tom 4. Birds, to czwarty z pięciu tomów drugiego wydania, stanowiących kompleksowy i zintegrowany przegląd hormonów i rozrodu u ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków. Książka obejmuje endokrynologię, neuroendokrynologię, fizjologię, zachowanie i anatomię układu rozrodczego ptaków. Zapewnia szerokie omówienie roli hormonów przysadki, tarczycy, nadnerczy i gonad we wszystkich aspektach rozrodu, a także opisy głównych wydarzeń w historii życia. Nowością w tym wydaniu jest końcowa ocena wpływu czynników środowiskowych na ptaki.

W tomie 4. Ptaki, autorami rozdziału dotyczącego hormonalnej regulacji rozrodu samic ptaków, szczególnie regulacji czynności jajnika są: **profesor Anna Hrabia i profesor Andrzej Sechman z Katedry Fizjologii i Endokrynologii Zwierząt (Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt).**

Druga edycja tej książki stanowi kompletne, niezbędne i aktualne źródło danych dla ornitologów badających hormony i rozród ptaków, a także dla naukowców prowadzących badania na ptakach. Książka może być przydatna również dla lekarzy weterynarii i studentów zajmujących się ptakami.

<https://urk.edu.pl/aktualnosci/nowe-wydanie-ksiazki-pt-hormones-and-reproduction-of-vertebrates-67.html>

Deponowanie dozwolonej wersji manuskryptu w Bazie Dorobku Naukowego URK (Repo) zgodnie z Green Open Access/Ścieżka 2 Polityki Otwartego Dostępu

KATARZYNA JASKULSKA-DWURAŻNA

Zielony otwarty dostęp to jeden z modeli dystrybucji publikacji naukowych, polegający na tym, że autor samodzielnie deponuje i udostępnia swoją pracę w Internecie (tzw. samoarchiwizacja).

Ścieżka manuskryptu od wersji autorskiej do publikacyjnej

Publikowanie zgodnie z zielonym otwartym dostępem polega na tym, że autor publikuje swój tekst w czasopiśmie o tradycyjnym modelu wydawniczym opartym na subskrypcji, najczęściej podczas zawierania umowy z wydawcą, zrzeka się części lub całości autorskich praw majątkowych do swojego artykułu. Nie oznacza to jednak, że traci prawo do samodzielnego rozpowszechniania swojej pracy. Większość wydawnictw posiada politykę OA, wg której autorzy na określonych zasadach mogą dzielić się swoją publikacją z innymi.

W takim rodzaju publikowania, powszechnie stosowaną przez wydawców praktyką jest np. ustanowienie okresu embargo, w trakcie którego artykuł może znajdować się jedynie na stronie wydawcy, a dostęp do niego z zewnątrz jest płatny.

Kolejną często stosowaną zasadą jest zezwolenie na samoarchiwizację jedynie niektórych wersji artykułu, np. wydawca zgadza się na udostępnienie w repozytorium wersji preprint lub wersji postprint i najczęściej zabrania rozpowszechniania wersji wydawniczej, czyli takiej, która znajduje się w czasopiśmie. Wydawcy często określają również na jakiej licencji publikacje powinny być udostępniane i który rodzaj publikacji może być udostępniony w czasie trwania embarga i po jego zakończeniu.

O czym należy pamiętać i krótki słowniczek

Manuskrypt przed pierwszą recenzją to preprint, zaakceptowana wersja autora po ostatecznych poprawkach recenzenckich to AAM (Autor Accepted Manuscript) inaczej postprint i wersja opublikowana w czasopiśmie inaczej pdf wydawniczy to VoR (Version of Record)

- **Preprint** – wydruk wstępny, przeddruk. Jest to własny opis wyników badań i analiz autorstwa autora/autorów, który nie został poddany recenzji naukowej ani nie został poddany przez wydawcę żadnej innej czynności (takiej jak formatowanie, redakcja, ulepszenia techniczne i tym podobne).

- **AAM** – wersja autora po ostatecznych poprawkach recenzenckich (AAM – Author Accepted Manuscript) to ostateczna, stworzona przez autora wersja manuskryptu, która obejmuje wszelkie zmiany dokonane po recenzji i została zaakceptowana do publikacji przez czasopismo. Inne nazwy: postprint, zaakceptowany manuskrypt autora.
- **VoR** – wersja opublikowana lub pdf wydawniczy (VoR – Version of Record). Jest wersją manuskryptu opublikowaną w czasopiśmie z zestawem czcionek i grafiką odpowiadającą systemowi identyfikacji wizualnej czasopisma.

Należy zaznaczyć, iż serwisy społecznościowe dla naukowców, takie jak *Academia.edu* czy *ResearchGate* nie są repozytoriami.

Jest to istotne przede wszystkim w kontekście polityki OA wydawców, którzy niejednokrotnie podkreślają, że ich zgoda na udostępnianie artykułu obejmuje repozytoria, ale już nie serwisy internetowe.

Osoby do kontaktu:

Katarzyna Jaskulska-Dwurażna
Pełnomocnik Rektora ds. Otwartego Dostępu
Biblioteka Główna, tel. 12 662 40 34

Jakub Jaźwiński – Kierownik Oddziału
Informacji Naukowej i Dokumentacji
Biblioteka Główna, tel. 12 662 40 33

Zaloguj się | Zarejestruj się | Newsletter | Pomoc

PWN KSIĘGARNIA INTERNETOWA

Wpisz szukaną frazę | Wszystkie produkty

NA STUDIA | O NAS | DLA FIRM | KSIĘGARNIE PWN | PROMOCJE | BESTSELLERY

Książki naukowe | Podręczniki | Nauka języków | Literatura | Książki po angielsku | Ebooki i audiobooki

Książki > Publikacje akademickie > Rolnictwo, leśnictwo

Książki: Rolnictwo, leśnictwo

W kategorii Rolnictwo, leśnictwo prezentujemy Państwu książki związane z szeroko pojętą dziedziną nauk rolniczych, w skład których wchodzi agrochemia, agronomia, inżynieria rolnicza, ogrodnictwo, ochrona roślin, nasionoznawstwo, weterynaria, technologia żywności i żywienia oraz W publikacjach naukowych księgarni internetowej PWN znajdują Państwo klucz do zrozumienia przemian zachodzących w gospodarstwach, społeczeństwach i kulturach. Ciepłoty i chętnieści dowiedzą się także jak dbać o dobrostan zwierząt, uprawiać rośliny, gospodarować lasami.

ROLNICTWO, LEŚNICTWO

Znaleziono: 1386 | Przeglądaj: | Sortuj według: Popularność malejąco

<p>ZOBACZ</p> <p>Outlet (17)</p> <p>Nowości (2)</p> <p>WYDAWCA</p> <p>Wyszukaj...</p> <p>Wydawnictwo Naukowe PWN (14)</p> <p>WNT (2)</p> <p>PZWL Wydawnictwo Lekarskie (2)</p> <p>Multico (2)</p> <p>Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne (14)</p> <p>Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne (2)</p> <p>Scholar (1)</p> <p>RM (4)</p> <p>HORTPRESS (4)</p>	<p>ROLNICTWO, LEŚNICTWO</p> <p>Znaleziono: 1386 Przeglądaj: Sortuj według: Popularność malejąco</p> <p>ANATOMIA ZWIERZĄT -15%</p> <p>RASY ZWIERZĄT -15%</p> <p>HISTORIA OGRODÓW -13%</p> <p>ANATOMIA ZWIERZĄT -15%</p> <p>ROLNICTWO -34%</p> <p>HISTORIA OGRODÓW -23%</p> <p>GLEBOZNAWSTWO -12%</p> <p>ZYWIENIE ZWIERZĄT -16%</p> <p>ZYWIENIE ZWIERZĄT -16%</p> <p>OPŁUGA -13%</p> <p>BIOTECHNOLOGIA -10%</p>
<p>AUTOR</p> <p>Wyszukaj...</p> <p>Wojciech Radecki (1)</p> <p>Praca zbiorowa (14)</p> <p>Longin Majdecki (1)</p> <p>Tomasz Kubala (1)</p> <p>Adam Olszewski (1)</p> <p>David Squire (1)</p> <p>Agnieszka Gawłowska (1)</p> <p>Michał Marek (1)</p> <p>Lenka Kresadlová (1)</p>	<p>ANATOMIA ZWIERZĄT Tom 1, Aparat r... Henryk Kobryń, Franciszek Koźmierzuk Książka (tętno) 83,16 zł ~~97,00 zł~~ do koszyka</p> <p>RASY ZWIERZĄT gospodarskich Stanisław Jasek, Janusz Maciejowski, Bolesław Książka (tętno) 66,36 zł ~~77,00 zł~~ do koszyka</p> <p>HISTORIA OGRODÓW Tom 1, Od staroży... Longin Majdecki Książka (tętno) 80,19 zł ~~91,00 zł~~ do koszyka</p> <p>ANATOMIA ZWIERZĄT Tom 3, 3 Henryk Kobryń, Franciszek Koźmierzuk Książka (tętno) 83,16 zł ~~97,00 zł~~ do koszyka</p> <p>ROLNICTWO regeneratywne... Garry F. Zimmer, Lelani Zimmer-Durand Książka 66,02 zł ~~77,00 zł~~ do koszyka</p> <p>HISTORIA OGRODÓW Tom 2, Od XVIII w... Longin Majdecki Książka (tętno) 76,23 zł ~~88,00 zł~~ do koszyka</p> <p>GLEBOZNAWSTWO Andrzej Molec Książka (tętno) 87,12 zł ~~98,00 zł~~ do koszyka</p> <p>Zywienie zwierząt i paszoznawstwo... Jamroz Dorota Książka (tętno) 74,76 zł ~~86,00 zł~~ do koszyka</p> <p>Zywienie zwierząt i paszoznawstwo... Dorota Jamroz Książka (tętno) 74,76 zł ~~86,00 zł~~ do koszyka</p> <p>Obsługa i naprawa maszyn rolniczych Zdzisław Chomik Książka (tętno) 75,29 zł ~~86,00 zł~~ do koszyka</p> <p>Laboratoryjne badania gruntów i... Elżbieta Myślińska Książka (tętno) 36,50 zł ~~42,00 zł~~ do koszyka</p> <p>Biotechnologia roślin Sławek Malepszy Książka (tętno) 98,10 zł ~~109,00 zł~~ do koszyka</p>

Zniżki w PWN

BEATA TOKARCZUK

Do 30 listopada br. w Wydawnictwie PWN obowiązuje zniżka na podręczniki. Zapraszamy studentów i pracowników do skorzystania z oferty.

Z kodem: e1670*
OBNIŻKA CENY
PODRĘCZNIKA TO
DODATKOWE 6%
DO UZYSKANIA.

Outlet to miejsce, gdzie książki dostają nowe życie, gdzie można zaoszczędzić nawet do 50% na swoich zakupach.

Abonament naukowy z ebookami w serwisie ibuk.pl

BEATA TOKARCZUK

Serwis ibuk.pl oferuje abonament naukowy, który umożliwia dostęp do ogromnej bazy ebooków naukowych i podręczników.

Dzięki tej opcji, użytkownicy mają możliwość wypożyczenia ponad 30 tysięcy ebooków, z czego ponad 2 600 pochodzi z Wydawnictwa Naukowego PWN. Oferta skierowana jest zarówno do studentów, jak i praktyków różnych dziedzin.

Ebooki objęte abonamentem są oznaczone specjalną flagą „Abonament”. Proces korzystania z nich jest niezwykle prosty i wygodny. Wystarczy wybrać interesujące Państwa tytuły i czytać je w polecanym czytniku MyIBUK. Czytnik ten nie tylko umożliwia wygodne przeglądanie tekstów, ale również oferuje szereg funkcji wspomagających pracę z tekstem. Można drukować wybrane fragmenty, cytować, zaznaczać ważne treści, tagować oraz robić notatki, co znacząco ułatwia pracę z tekstami naukowymi.

Abonament naukowy w serwisie ibuk.pl jest elastyczny pod względem limitu wypożyczeń, który może wynosić od 5 do nawet 50 ebooków jednocześnie, w zależności od wybranego planu.

Koszt abonamentu zaczyna się od 49 zł na miesiąc, co czyni go przystępnym rozwiązaniem dla każdego, kto chce mieć nieograniczony dostęp do wartościowych materiałów edukacyjnych.

Wybierając abonament naukowy w ibuk.pl, inwestuje się w swoją edukację i rozwój zawodowy. Niezależnie od tego, czy jesteście Państwo studentami, naukowcami, czy praktykami, dostęp do tak szerokiej gamy ebooków pozwoli pogłębiać wiedzę i doskonalić umiejętności w wybranej dziedzinie. Zdobywanie wiedzy z ibuk.pl jest wygodne i efektywne.

Więcej informacji na temat abonamentu na stronie ibuk.pl/abonament.

Źródło: strona PWN

https://ksiegarnia.pwn.pl/blog/abonament-naukowy?snrs_cl=78e59de0-7782-11eb-95da-5522d8cac6b9&snrs_medium=email&utm_campaign=1013_0924_nl_pwn_11_20240904&snrs_test=false&utm_medium=email&snrs_he=80315454&snrs_cp=85ec1c98-cee5-4012-b97e-2ca7ef1d5fdc&utm_source=synerise&utm_content=variant_a&snrs_n=16&snrs_action=newsletter.click&snrs_category=client._DEVICE_.browser.mail&snrs_var=13159449&snrs_redir=1

PWN

KSIĘGARNIA
INTERNETOWA

Skarby Muzeum UR

DANUTA GAJEWSKA

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu jest drugą placówką muzealnictwa rolniczego w Polsce. O ile jednak wielkopolska Szreniawa ma wiele tematycznych nawiązań do Krakowa, jako ośrodka nauczania rolnictwa, o tyle Ciechanowiec takich nawiązań nie ma wcale.

Historycznie ciąży w kierunku Wilna, wspólnie w kierunku Warszawy i Poznania. Co więc jest skarbem Muzeum Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie w kontekście Ciechanowca? Postać księdza Kluka, obywatela naukowego świata, którego książki posiadamy w zbiorach Biblioteki Głównej i chętnie prezentujemy przy okazji wystaw starodruków.

Ciechanowiec (prawa miejskie w 1429 r.), miasto i gmina we wschodniej Polsce, 130 km od Warszawy, 4h 39 min jazdy samochodem z Krakowa, „Zielone Płuca Polski”, rzeka Nurzec, pogranicze, którego strategiczne położenie powodowało dziejowe kataklizmy. W roku 1920 zatrzymywane w marszu na Warszawę oddziały Armii Czerwonej zniszczyły 65% miasta. II wojna światowa dokonała zniszczenia 85% mienia, a populację miasta zredukowała do 2000 mieszkańców.

Każdy lud może żyć i rozwijać się tylko dotąd, dokąd zna i miłuje swoją przeszłość. Ginie, gdy traci dla niej szacunek (Seneka).

Wielkie słowa, bo i muzeum, które opisujemy jest ogromne. Cytat Seneki zdobi jedną z ekspozycji, a że jest mniej znany niż słowa marszałka Piłsudskiego (*Naród, który nie szanuje swej przeszłości nie zasługuje na szacunek teraźniejszości i nie ma prawa do przyszłości*), przytaczamy go, myśląc o ludziach, którzy siły i środki poświęcili na powstanie tak imponującej wystawy.

Źródło grafiki: <https://muzeumrolnictwa.pl/>

Ciechanowieckie muzeum powstało w 1962 r., a obecną siedzibę zajmuje od roku 1969.

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka to wielotematyczna mozaika: Skansen Mazowiecko-Podlaski (48 obiektów budownictwa wiejskiego), Muzeum Weterynarii, Muzeum Pisanki, Muzeum Leśne, zespół pałacowo-parkowy z neoklasycystycznym i asymetrycznym pałacem hr. Starzeńskich z 2 poł. XIX wieku, którego architektem był Julian Ankiewicz.

Źródło grafiki herbu: <https://www.ciechanowiec.pl/samorzad/insygnia/herb>

Skansen obejmuje wiele budynków: kościół z dzwonnica, wikarówkę, dwór szlachecki, zagrodę drobnoszlachecką, gajówkę (zabytkową leśniczówkę z dóbr hr. Franciszka Salezego Potockiego), chaty, stodoły, obory, bróg na siano, budynki gospodarcze, spichlerze, studnię gromadzką, piwnice, wędzarnie, sernice, maneże, gołębnik (odwzorowany na podstawie rysunku ks. Kluka), kapliczkę słupową (wykonaną przez pracownika muzeum) z figurą Chrystusa Frasobliwego z 1980 roku, młyn wodny. Lamus dworski z zespołu dworskiego hr. Starzeńskich w Rudzie, a w nim magle, żelazka, sprzęt związany z przetwórstwem żywności. Zagrody i wnętrza budynków pokazują warunki życia dawnych użytkowników, tradycyjne rzemiosło, rozkwieczone przydomowe ogródki i zamieszkujące zwierzęta, dodają skansenowi realnego, nie muzealnego kolorytu.

1. Chałupa, II poł. XIX w., fot. D. Gajewska

2

3

4

5

2. Chałupa najuboższego mieszkańca wsi, fot. D. Gajewska

3. Spichlerz i gołębnik słupowy, fot. D. Gajewska

4. Kościół pw. Wszystkich Świętych z XIX w., fragment wnętrza, fot. D. Gajewska

5. Sprzęty gospodarstwa domowego w lamusie dworskim, fot. D. Gajewska

Jest także dwór myśliwski hr. Potockich z Rudki (1858), a w nim Salonik prof. Ignacego Pieńkowskiego (1877–1948). Profesor urodził się na Podlasiu, od 1918 roku mieszkał i pracował w Krakowie. Wyposażenie saloniku pochodzi z nieistniejącego dworu Pieńkowskich w Sutnie. W dworze myśliwskim w 2004 r. założono Muzeum Pisanki, powstałe z prywatnej kolekcji Ireny i Jerzego Jasiuków z Warszawy. Obecnie zbiór pisanek liczy ponad 2 500 miniaturowych dzieł sztuki.

Salonik ziemiański, prof. Ignacego Pieńkowskiego, fot. D. Gajewska

Muzeum rolnictwa to historia techniki rolniczej: maszyny z początków mechanizacji rolnictwa, unikatowa kolekcja 12 sprawnych lokomobil parowych z przełomu XIX/XX w., największy w Polsce zbiór 58 odrestaurowanych ciągników z lat 20.-40. XX w. w tym pierwszy powojenny URSUS C-45 „sagan”, 64 zabytkowe (także sprawne) silniki spalinowe, bogato wyposażona powozownia (karety, powozy, sanie, bryczki).

1

2

3

4

5

6

1. Muzeum Pisanki, fot. D. Gajewska
2. Kolekcja ponad 2 500 pisanek, fragment ekspozycji, fot. D. Gajewska
3. Początki mechanizacji rolnictwa, fot. D. Gajewska
4. Silnik gazowy Winterthur, Szwajcaria 1910, fot. D. Gajewska
5. Kolekcja silników spalinowych, fot. D. Gajewska
6. Transport wiejski, powozownia, fot. D. Gajewska

Od 2007 roku w wyremontowanym pałacu hr. Starzeńskich prezentowana jest wystawa wnętrz pałacowych z przełomu XIX i XX w. – gabinet, jadalnia, sypialnia, meble, portrety, bibeloty z epoki, a na piętrze mieści się sala poświęcona historii Ciechanowca.

Darczyńcą i mecenasem ciechanowieckiego muzeum był Honore Joseph Louis Heroes (1936–2021), Belg z rodziny flamandzkiej, który założył i przez 40 lat prowadził w Belgii firmę antykwaryczną. W 1997 roku ożenił się z Polką i przeniósł na Podlasie, wybudował dom i założył gospodarstwo rolno-hodowlane. Pewnego razu (w 2005 roku) przyjechał do Ciechanowca na wernisaż wystawy i postanowił swoje zbiory sztuki (kilka tirów przywiezionych z Belgii), dorobek życia podarować Muzeum Rolnictwa. Jego dobra wola i hojność zostały docenione. W 2009 r. otrzymał Nagrodę Starosty Wysokomazowieckiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej oraz upowszechniania i ochrony dóbr kultury, medal „Zasłużony dla Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu” oraz Złotą Odznakę „Za opiekę nad zabytkami”. W bogato przez siebie wyposażonym pałacu ma także swoje popiersie, odsłonięte w drugą rocznicę śmierci.

W dziewiętnastowiecznych stajniach dworskich ulokowane jest Muzeum Weterynarii, prezentujące historię leczenia zwierząt w Polsce. Muzeum otwarto w roku 1982. Prace nad tym projektem trwały ponad dziesięć lat.

Plakat promujący Muzeum Weterynarii, fot. D. Gajewska

W 1949 roku przy Wydziale Weterynarii UW powstał Ośrodek Historii Medycyny Weterynaryjnej, w 1959 r. utworzono Komisję Historyczną Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, od 1970 roku starano się o utworzenie muzeum. Duże ośrodki naukowe: Warszawa i Poznań nie znalazły odpowiedniego lokum dla muzeum.

Muzeum Weterynarii, fot. D. Gajewska

Muzeum Weterynarii z siedzibą w Ciechanowcu założyli: dr Jan Bondarenko i dr Jan Stypuła. Akcja zbiórki eksponatów objęła niemal cały kraj. Pozyskano prawie 5 tys. przedmiotów: chirurgiczne narzędzia weterynaryjne, narzędzia do rozpoznawania i leczenia chorób wewnętrznych, położnictwa; podkowy, aparaty i przybory do diagnostyki laboratoryjnej, przedmioty stosowane do podniesienia higieny produktów zwierzęcych, leki, odczynniki, pieczęcie, wyposażenie apteczne, kolekcje medali, odznaczenia, plakaty, dokumenty, fotografie.

Fragment ekspozycji stałej, fot. D. Gajewska

Historia uczelni weterynaryjnych w Polsce, fot. D. Gajewska

Instrumenty i narzędzia weterynaryjne, fot. D. Gajewska

Podkowy wybrane z ponad siedemdziesięciu pozycji kolekcji, fot. D. Gajewska

Wystawa jest ciekawa, przedstawia i opisuje lecznictwo ludowe zwierząt domowych, prezentuje rozwój nauk weterynaryjnych w świecie od początku XIX wieku, a w Polsce od roku 1532 (data wydania drukiem najstarszego dzieła z dziedziny weterynarii w języku polskim). Odbiorca uświadamia sobie jak ważne było rozpoznawanie i zwalczanie chorób zakaźnych u zwierząt, przede wszystkim gruźlicy (Polska została uznana za kraj wolny od gruźlicy 1 grudnia 1975 roku). Pierwszą w Polsce Szkołę Weterynaryjną otwarto przy Uniwersytecie Wileńskim (1823), następna powstała w Warszawie (lata 40. XIX w.), kolejna we Lwowie (1881). Pierwsze powojenne wydziały weterynarii utworzono w Lublinie (1944), Wrocławiu (1945) i Olsztynie (1967).

Ksiądz Krzysztof Kluk (1739–1796) urodził się, pracował i zmarł w Ciechanowcu. Wykształcony w Drohiczynie, Łukowie i Warszawie, wybrał ubogie probostwo i pionierską pracę naukową – badanie i opisywanie historii naturalnej. W dziedzinie nauk przyrodniczych był samoukiem. Zdolnego biologa zaprosiła do współpracy KEN i Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych.

Wydany w 1777 roku pierwszy tom dzieł ks. Kluka był przełomem w rozwoju nauk przyrodniczych w Polsce. Kluk był autorem 14 tomów dzieł o tematyce przyrodniczo-rolniczej, w tym pierwszej w języku polskim „Botaniki dla szkół narodowych” i trzypięciotomowego dzieła poświęconego rolnictwu. „Dykcjonarz roślinny” Kluka uznawany jest za pierwszy opis flory Polski – po dużo wcześniejszych opracowaniach Marcina z Urzędowa (1500–1573) i Szymona Syreńskiego (1540–1611).

Kluk pisał, rysował (także mapy), rył na blasze i takie rysunki odbijał jako ilustracje. Podał 1536 gatunków roślin wg porządku alfabetycznego. Stosował podwójną nomenklaturę: rodzajową i gatunkową.

Jest autorem terminów: gromada, rodzaj, gatunek, odmiana. Czerpał satysfakcję ze swojej pracy:

Ta słodycz, którą czuję z dobrego przyjęcia pisma o Roślinach, zniewoliła mnie do przedsięwzięcia pisania o Zwierzętach.

Był popularyzatorem nauki w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa i ogrodnictwa oraz inicjatorem poprawy działań w gospodarstwie:

Ten nie może być gospodarzem, kto dzieł Kluka nie ma u siebie.

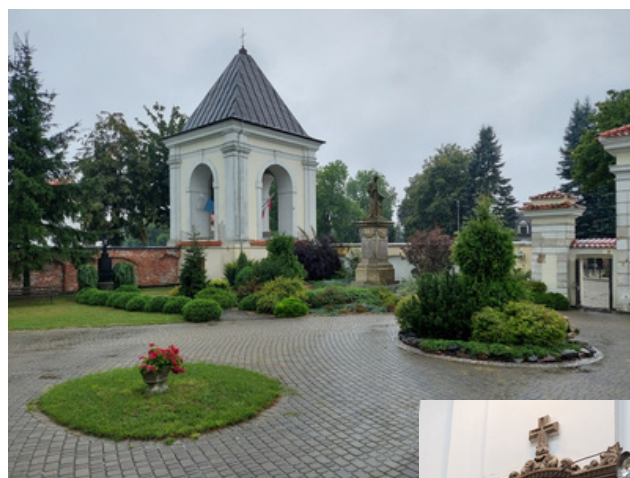
Potępiął rozpijanie i złe traktowanie chłopów, uważał, że chłopskie dzieci powinny umieć przynajmniej czytać. Obserwował zacofanie gospodarcze Polski.

Mentorką księdza Kluka była Anna z Sapiehów Jabłońska (1727–1800), właścicielka bogatej biblioteki w Siemiatyczach i ogrodu botanicznego w Kocku. Jak każdy „wielki”, ksiądz Kluk bywał oryginałem:

Jechałem raz z księdzem Klukiem do Lublina, alebym nigdy więcej jazdy z nim sobie nie życzył. Termin miałem krótki, a woźnica co krok zastanawiać się musiał na żądanie księdza Kluka, ilekroć ten upatrzył sobie jakie nowe ziółko w Firlejowskim lesie.

Krzysztof Kluk żył 57 lat, a zmarł „z osłabienia nerwów”. Za jego życia wydarzyły się trzy rozbiory Polski. Ostatecznego zniknięcie Polski doświadczył na pewno bardzo mocno. Jako świątły człowiek i dobry gospodarz z pewnością nie mógł się pogodzić z totalną klęską polityczną ojczyzny.

Zmarł jako obywatel Prus. Najwybitniejszy polski przyrodnik doby Oświecenia pochowany jest pod ołtarzem głównym w barokowym kościele pw. Trójcy Przenajświętszej w Ciechanowcu. Pomnik i płyta epitafijna księdza Kluka ufundowane zostały przez Stefana Ciecierskiego, a wykonał je Jakub Tatarkiewicz w połowie XIX wieku.

Teren przykościelny, dzwonnica, pomnik ks. K. Kluka, fot. D. Gajewska

Epitafium ks. Kluka, pierwszy filar po prawej stronie ołtarza głównego, fot. D. Gajewska

Cytaty w tekście pochodzą z książki *Nieznana biografia ks. Jana Krzysztofa Kluka ...*

Bibliografia

- *Ciechanowiec. Pradolina Bugu i Nurca. Plan miasta, mapa gminy, opis turystyczny.* Urząd Miejski w Ciechanowcu
- Jakubik G., *Weterynaria*. Seria: Kolekcje Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, Ciechanowiec 2014
- *Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu. Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego. Informator turystyczny*, 2021
- *Nieznana bibliografia ks. Jana Krzysztofa Kluka autorstwa profesora Kazimierza Sembrata*, Ciechanowiec 2019

Program publikowania otwartego Elsevier na rok 2024 został zamknięty

KATARZYNA JASKULSKA-DWURAŻNA

W ostatnich dniach została wyczerpana pula 1013 artykułów w programie publikowania otwartego Elsevier na rok 2024. Wznowienie programu Elsevier jest planowane na 1. kwartał 2025 r. po otrzymaniu finansowania MNiSW oraz po podpisaniu nowej umowy na licencję krajową Elsevier.

Ponadto, tegoroczna pula artykułów w programie Springer prawdopodobnie zostanie wyczerpana w 1. połowie listopada. ICM zwrócił się do MNiSW z prośbą o zgodę na zwiększenie puli tak, aby program mógł działać bez przerwy do końca roku, ale jeszcze nie wiadomo, czy będzie to możliwe. Wznowienie programu Springer będzie następnie możliwe w 1. kwartale 2025 r. po otrzymaniu finansowania MNiSW i po podpisaniu nowej umowy z wydawcą.

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie Wirtualnej Biblioteki Nauki:
<https://wbn.icm.edu.pl/publikowanie-otwarte/>

ELSEVIER

Targi Dziedzictwo i towarzysząca im konferencja

AGNIESZKA GÓRALCZYK

W dniach 10–11 października 2024 r. odbyła się w Krakowie jesienna edycja Targów Dziedzictwo. Towarzyszyła im konferencja *Przeszłość dla Przyszłości – współczesne zagrożenia Dziedzictwa.*

Fot. A. Góralczyk

Gospodarzem wydarzenia był zakon Franciszkanów, a miejscem Aula bł. Jakuba w kompleksie klasztornym przy Placu Wszystkich Świętych.

Targi były okazją do poznania najnowszych rozwiązań w zakresie zabezpieczania dziedzictwa kulturowego, w tym z zakresu archiwizacji, przechowywania muzealiów, dezynsekcji zbiorów czy ich digitalizacji. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się urządzenia do osuszania i zabezpieczania murów przed wilgocią, zastępujące poziomą izolację w budynkach zabytkowych i innych, w których taka izolacja nie została wykonana.

Fot. A. Góralczyk

Tematy poruszane na konferencji skupiały się na problemach związanych z degradacją, niszczeniem i zagrożeniami dla historycznych obiektów i tradycji w dobie globalizacji, zmian klimatycznych, urbanizacji oraz konfliktów zbrojnych.

Bardzo ciekawe wystąpienia, w tym także dotyczące tematyki ewakuacji zbiorów, przygotowali przedstawiciele Straży Pożarnej. Duże zainteresowanie wzbudziły wozy strażackie i prezentacja ich wyposażenia, która miała miejsce na Placu Franciszkańskim.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Muzeów Uczelnianych *Obiekty wiedzy. Uczelniane zbiory muzealne jako narzędzia edukacyjne*

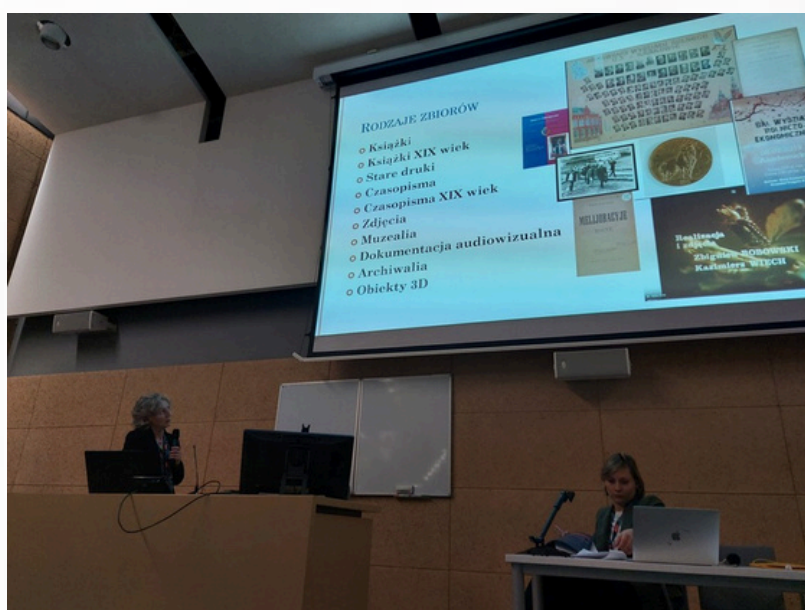
DANUTA GAJEWSKA, AGNIESZKA GÓRALCZYK

W trzydniowej konferencji SMU, która odbyła się w Lublinie 23–25 października 2024 wzięły udział trzy osoby z Biblioteki Głównej URK: dyrektor Biblioteki Paweł Jakubiec, kierownik Archiwum Agnieszka Góralczyk oraz opiekun zbiorów muzealnych Danuta Gajewska.

Obrady podzielone były na trzy bloki tematyczne: Panel I: *Inkluzywne uczelnie. Kolekcja jako narzędzie do budowania relacji i społeczności*; Panel II: *Muzea uczelniane – centra edukacji*; Panel III: *Rola dydaktyczna kolekcji uczelnianych i muzeów w strukturach uczelni*.

Na ten temat Agnieszka Góralczyk wygłosiła prezentację pt. *Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie*.

Fot. D. Gajewska

W trzecim dniu konferencji odbyła się sesja posterowa, na której Danuta Gajewska zaprezentowała plakat przygotowany wspólnie z dyrektorem Pawłem Jakubcem pt. *Uczelniane wystawy jubileuszowe – jeden efekt, wspólne działanie.*

Poster, D. Gajewska, P. Jakubiec

Fot. L. Lewandowska

Obrady toczyły się w budynkach instytucji naukowych Lublina: Wschodnim Innowacyjnym Centrum Architektury Politechniki Lubelskiej, Ecotech-Complex Centrum Analityczno-Programowym dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku UMCS oraz w Centrum Transferu Wiedzy KUL. Nie tylko dyskutowaliśmy o muzeach (w szczególności o muzeach uczelnianych), ale także zwiedziliśmy niektóre z nich.

Muzeum Zoologiczne UMCS w budynku Wydziału Biologii i Biotechnologii prezentuje przede wszystkim zbiory zoologiczne z całego świata, zgromadzone w Sali Ekspozycyjnej oraz Pracowni Entomologii Stosowanej, mającej charakter ekspozycyjno-dydaktyczny oraz w korytarzu łączącym obie sale.

Fot. P. Pacanowski

W części zawierającej dioramy z okazami ptaków dodatkową atrakcją jest ich odtwarzany śpiew. Warto podkreślić dużą estetykę prezentowanych zbiorów.

Fot. D. Gajewska

Muzeum Politechniki Lubelskiej ulokowane jest w holu nowoczesnego budynku, ekspozycja jest przejrzysta: w górnych partiach czarno-białe fotografie, plansze z opisami, w gablotach i szafach – eksponaty. W osobnym pomieszczeniu historia nauki i dydaktyki dotycząca Uczelni, pokazana poprzez aparaty i urządzenia, które – uruchomione przez przewodnika – działają. Na Wydziale Mechanicznym PL zgromadzone są silniki jako osobna wystawa, pod zarządem Koła Naukowego Samochodziarzy.

Wieża Trynitaraska, neogotycka wieża-dzwonnica jest najwyższym punktem widokowym Lublina. Udostępniane są w niej zbiory Muzeum Archidiecezjalnego. Oprócz galerii obrazów, na wyższych poziomach wieży prezentowane są wizerunki dawnych murów obronnych Lublina, kolekcja rzeźb sakralnych i dzwony. Opisy są dopasowane do wnętrza i nawiązują do estetyki średniowiecza, natomiast multimedia potwierdzają nowoczesne możliwości eksponowania muzealiów.

Źródło: <https://nickt.pl/lublin-wieza-trynitaraska/>Źródło: <https://www.facebook.com/photo?fbid=908547204643580&set=pcb.908547254643575>

Dodatkowym, nieujęty w programie konferencji punktem była wizyta dyrektora BG i kierownika Archiwum w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Dzięki uprzejmości pana mgr. Bartłomieja Boćkowskiego, zastępcy dyrektora Biblioteki, mogliśmy zapoznać się z funkcjonalnością budynku, przyjrzeć się rozwiązaniom technicznym, m.in. wrzutni książek, kabinom i fotelom akustycznym, a przede wszystkim zachwycić przestrzeniami służącymi do nauki i odpoczynku.

Wrzutnia książek, fot. A. Góralczyk

Biblioteka, fot. A. Góralczyk

Biblioteka, fot. A. Góralczyk

Fotel akustyczny, fot. A. Góralczyk

Biblioteka, fot. A. Góralczyk

W ciągu trzech dni wysłuchaliśmy pięćdziesiąt sześć dziesięcio- i pięciominutowych prezentacji, sześciu dyskusji, omówienia dwunastu posterów i podsumowania konferencji, która raz w roku skupia środowisko muzealników, archiwistów i bibliotekarzy, pozwala na wymianę doświadczeń zawodowych i dostarcza inspiracji do kolejnych działań.

Wyróżnienie monografii *Pieniny – Przyroda i Człowiek. Tom XIX*

BEATA TOKARCZUK

Monografia *Pieniny – Przyroda i Człowiek. Tom XIX* pod redakcją naukową Jana Bodziarczyka została wyróżniona w 9. Międzynarodowym konkursie „Najlepsze wydawnictwa o górach”

24–27 października na 27. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie odbył się 9. Międzynarodowy konkurs „Najlepsze wydawnictwa o górach”. To już piąty, a trzeci z rzędu, wyróżniony tom serii monograficznej poświęconej przyrodzie i kulturze Pienin.

Wyróżnienie odebrał osobiście redaktor monografii dr hab. inż. Jan Bodziarczyk, prof. URK.

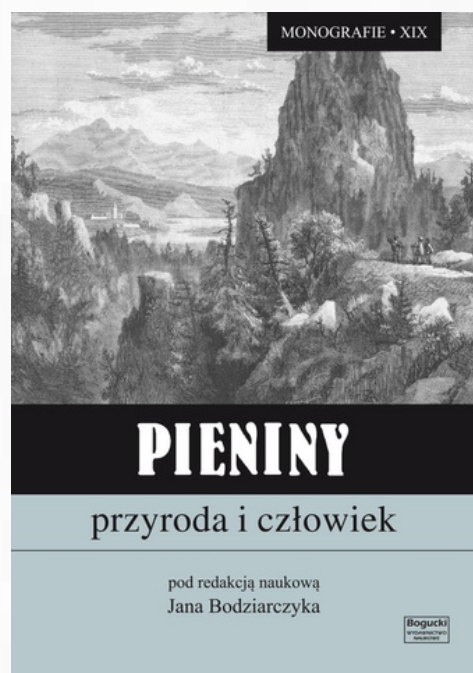
W konkursie brało udział 43 wydawców z 5 krajów (Austria, Czechy, Polska, Słowacja i Ukraina), którzy zgłosili 76 wydawnictw.

Źródło zdjęć: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=988362513336346&set=pcb.988384710000793>

Fot. Gabriel Wojcieszek

ERASMUS+ pracowników Biblioteki Głównej – relacja z pobytu w Wiedniu

AGNIESZKA GÓRALCZYK, PAWEŁ JAKUBIEC,
GABRIELA SOLIŃSKA

W dniach 14–18 października 2024 r. dyrektor naszej Biblioteki mgr Paweł Jakubiec oraz pracownice Archiwum mgr Agnieszka Góralczyk i mgr Gabriela Solińska, uczestniczyli w programie Erasmus+ dla pracowników.

Gościli w BOKU – University of Natural Resources and Life Sciences w Wiedniu, gdzie zapoznawali się z zasobami biblioteki oraz archiwum, wymieniali doświadczenia, a także nawiązywali międzynarodowe kontakty. Jest to jeden z najbardziej rozpoznawanych uniwersytetów przyrodniczych w Europie, a jego biblioteka liczy około 700 tys. woluminów.

Wypożyczalnia

Pobyt rozpoczął się od zaznajomienia z kompleksem trzech budynków, w którym mieści się Biblioteka i Archiwum wiedeńskiego uniwersytetu przyrodniczego. Naszym przewodnikiem był zastępca Dyrektora Biblioteki Marcus Heindl. Najstarszy gmach, noszący imię Wilhelma Exnera, w przeszłości pełnił funkcję szpitala.

Przed budynkiem biblioteki

Świadectwem tego jest frontowa, zabytkowa część, gdzie znajdują się pomieszczenia administracyjne Biblioteki i Archiwum BOKU.

Rozbudowana tylna część budynku zawiera przestronną, otwartą wypożyczalnię, zintegrowaną z pomieszczeniem tradycyjnego katalogu, stanowiskami komputerowymi i szatnią dla użytkowników. Tuż obok wypożyczalni znajdują się dwie małe sale przeznaczone do nauki grupowej, z których mogą korzystać studenci lub pracownicy po wcześniejszej rezerwacji.

Za wypożyczalnią znajduje się przestronna, dwupoziomowa, bardzo dobrze doświetlona czytelnia dla użytkowników. Wejście do niej zabezpieczają specjalne bramki, przy których znajduje się automat umożliwiający samodzielne wypożyczanie książek. Zainstalowanie takiego systemu pozwala na zabezpieczenie zbiorów oraz usprawnienie procesu wypożyczania bez konieczności angażowania personelu.

Sama czytelnia oferuje liczne, przeznaczone do pracy indywidualnej stoliki, które zaopatrzone są w separatory i dodatkowe oświetlenie. Użytkownicy mają dostęp do zbioru prac dyplomowych, a także do dyspozycji osobne pomieszczenie, w którym mogą bezpłatnie skanować wybrane przez siebie materiały.

Prace dyplomowe w czytelni

Pomieszczenie ze skanerami, z którego może korzystać każdy użytkownik biblioteki

W głębi przygotowano oddzielną czytelnię dla pracowników naukowych, która posiada stanowiska pracy z możliwością bezpiecznego pozostawienia swoich materiałów i urządzeń elektronicznych. Już od wczesnych godzin czytelnia wypełniona była użytkownikami, co było dla nas pozytywnym zaskoczeniem. Nie ma się jednak czemu dziwić – to miejsce stwarza idealne warunki do pracy i przyciąga swoją atmosferą!

Następnie, korzystając już z przejść dla pracowników, zeszliśmy do magazynów bibliotecznych i archiwalnych, usytuowanych na dwóch poziomach poniżej parteru.

Pomieszczenia te zostały wyposażone w metalowe, przesuwne regały, a także stoliki i krzesła przeznaczone do pracy dla bibliotekarzy i archiwistów.

Nasz przewodnik pokazał nam kilka ciekawych eksponatów przechowywanych w jednym z magazynów, przybliżył nam ich historię oraz znaczenie.

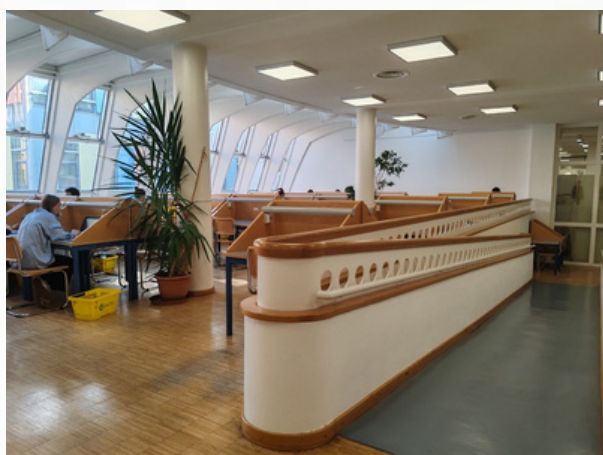
Magazyn

Przeglądanie archiwaliów

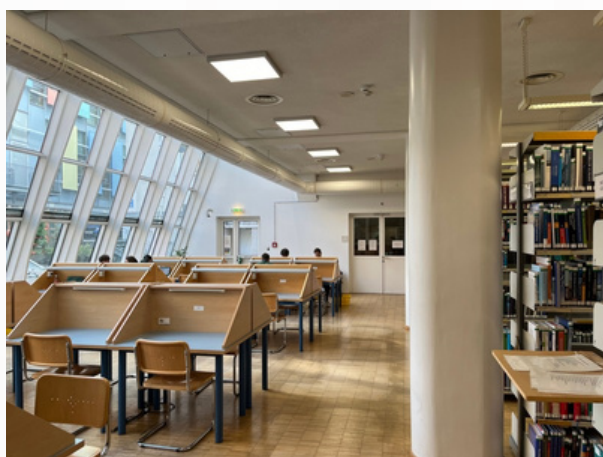
Były to między innymi austriackie publikacje dotyczące rolnictwa pochodzące z 1904 roku. Podczas zwiedzania magazynów mieliśmy również okazję zapoznać się z systemem zabezpieczeń, który został przystosowany do specjalnych potrzeb jednego z pracowników – klasyczny przeciwpożarowy system alarmowy został uzupełniony o emisję światła oraz powiadomienie wibracyjne. To rozwiązanie pokazuje, że Biblioteka Uniwersytetu BOKU dąży do tworzenia środowiska pracy przyjaznego dla wszystkich, wspiera integrację oraz dostępność.

Najnowszy budynek uniwersytetu, noszący imię Ilse Wallentin – pierwszej kobiety z doktoratem w BOKU, został wybudowany w trakcie pandemii, zgodnie z najwyższymi standardami nowoczesnego budownictwa. Fundamenty, elementy przyziemia oraz szyby windy są betonowe, natomiast od poziomu pierwszego piętra budulcem jest drewno i szkło. Jak podkreślono, drewno pochodzi z austriackich lasów, co wpisuje się w politykę wykorzystania lokalnych surowców.

Czytelnia Główna

Znaczną przestrzeń w budynku zajmują sale seminaryjne, przy czym są one zróżnicowanej wielkości. W osobnym pomieszczeniu zorganizowano czytelną ze stanowiskami komputerowymi.

Czytelnia Główna

Duże wrażenie robią strefy odpoczynku. Zwraca uwagę duża liczba studentów korzystających z biblioteki i czytelni, oraz to że przestrzenie biblioteki przenikają się z tymi, które wykorzystywane są do nauczania, relaksu i badań.

Część przestrzeni została oddana do aranżacji studentom, a ci stworzyli dla siebie miejsca praktyczne i przyjazne, wykorzystując między innymi upcyklingowe materiały.

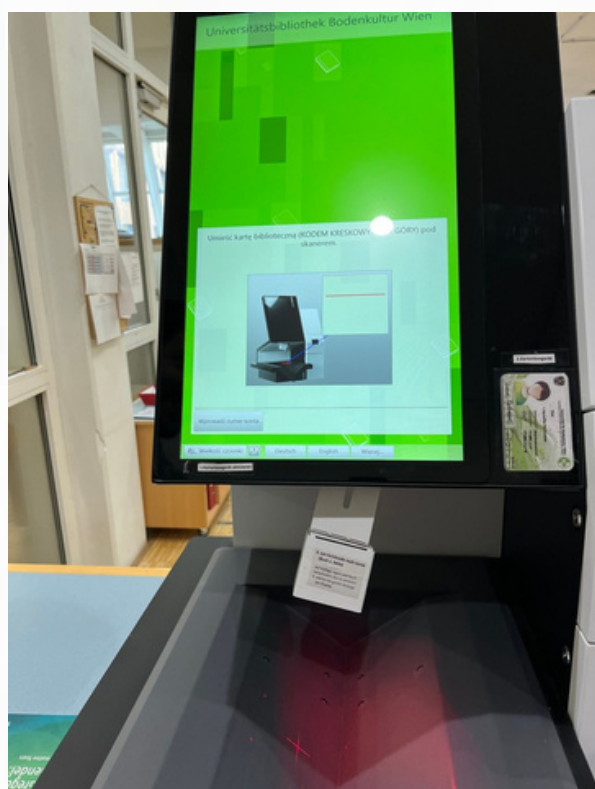
Strefa zaaranżowana przez studentów

Na jednym z wyższych poziomów znajduje się czytelnia dostępna tylko dla studentów i pracowników uniwersytetu.

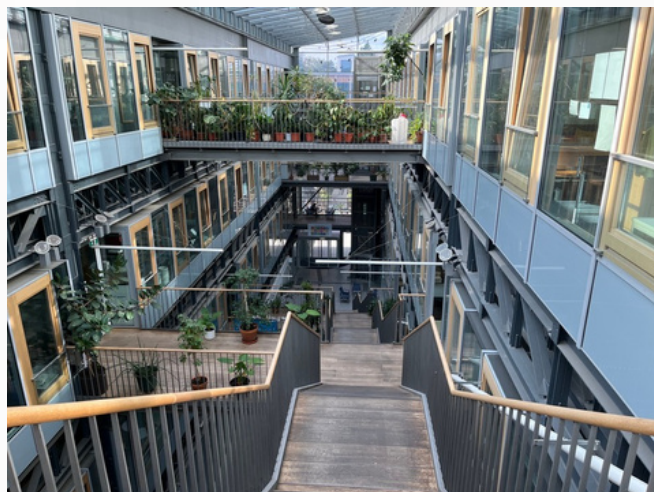
Czytelnia dostępna tylko dla pracowników i studentów

Można w niej również samodzielnie dokonać wypożyczenia i zwrotu książek w specjalnym automacie, w tym zapłacić kary za przetrzymanie książki. Urządzenie umożliwia wybór języka obsługi, w tym języka polskiego.

Automat do wypożyczenia i zwrotu książek z możliwością opłaty kar

W trzecim, około 20-letnim budynku im. Franza Schwackhöfera, pełnym zieleni i światła, zlokalizowano instytuty, laboratoria, przestrzenie sprzyjające odpoczynkowi. Na dachu budynku znajdują się duże połacie paneli fotowoltaicznych oraz taras widokowy, z którego w każdym kierunku można podziwiać widok na Wiedeń. Przestronne wnętrza bywa świadkiem różnych uroczystości, w tym przemówień inauguracyjnych, które dzięki temu mają mniej formalny charakter.

Wnętrze budynku im. Franza Schwackhöfera

Drugi dzień pobytu rozpoczęliśmy od wizyty w gabinecie Dyrektora Biblioteki BOKU – Pani Marty HÖRL. Była to okazja do wymiany doświadczeń w zarządzaniu biblioteką, a także do dyskusji o wyzwaniach, z jakimi co dzień mierzą się pracownicy bibliotek i same biblioteki jako instytucje.

Kolejnym punktem tego dnia było spotkanie z Peterem Wiltsche, kierującym pracami archiwum. Rozpoczęliśmy przed najstarszym budynkiem im. Grzegorza Mendla, gdzie wysłuchaliśmy historii Uniwersytetu BOKU sięgającej 1872 roku.

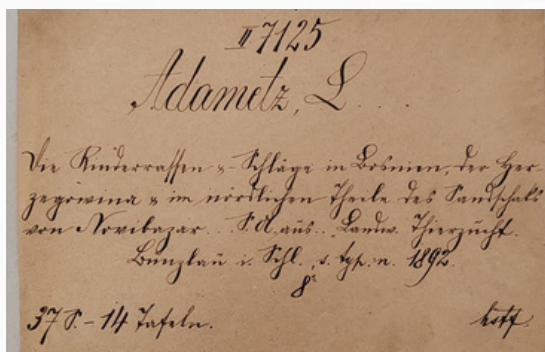
Przed budynkiem im. Grzegorza Mendla

Nasz przewodnik przedstawił nam okoliczności, które doprowadziły do powstania Uczelni. Była to przede wszystkim potrzeba kształcenia oraz poszukiwania nowoczesnych rozwiązań w zakresie rolnictwa i leśnictwa, czyli idee przyświecające powołaniu studiów rolniczych w Krakowie.

Od lewej: Gabriela Solińska, Peter Wiltsche (kierownik archiwum), Agnieszka Góralczyk, Paweł Jakubiec, Markus Heindl (zastępca dyrektora biblioteki)

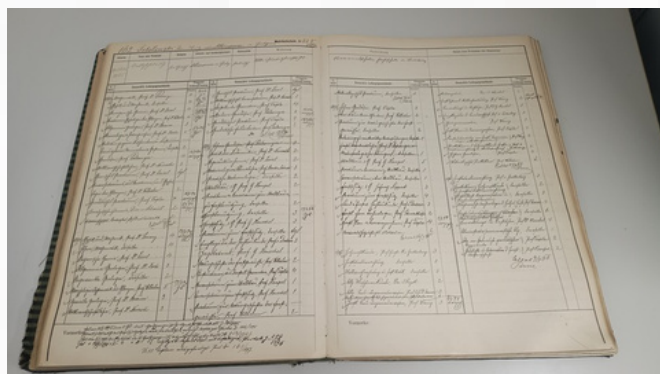
Mieliśmy okazję zwiedzić ten okazały budynek, który zachwyca swoim charakterem. Przechodząc korytarzami, można podziwiać m.in. portrety Rektorów Uniwersytetu, w tym prof. Leopolda Adametza – profesora Studium i Wydziału Rolniczego UJ, a jednocześnie Rektora uniwersytetu w Wiedniu w latach 1901–1902, oraz poznać najważniejsze momenty z życia uniwersytetu, które przedstawiały pamiątkowe tablice.

Informacja o Leopoldzie Adametzu

Na terenie kampusu zobaczyliśmy m.in. przedszkole dla dzieci, zarówno pracowników, jak i studentów BOKU, usytuowane tuż obok ogrodów doświadczalnych.

Odwiedziliśmy też czytelnię ulokowaną przy jednym z wydziałów, która ujęła nas swoją kameralną atmosferą. Po powrocie do budynku biblioteki zapoznaliśmy się ze zbiorami archiwalnymi, zobaczyliśmy również eksponaty muzealne, mieliśmy okazję zaznajomić się z prawodawstwem i historią archiwum, które powstało w 2004 roku. Wśród zaprezentowanych obiektów był między innymi indeks oraz protokoły z 1921 r.

Materiały dotyczące prof. Sokołowskiego

Dzięki uprzejmości pracowników archiwum mogliśmy odnaleźć i zobaczyć materiały dotyczące prof. Leopolda Adametza i prof. Stanisława Sokołowskiego, związanych z nauczaniem rolnictwa na Uniwersytecie Jagiellońskim, czy prof. Edwarda Chodzickiego, który był pracownikiem także naszej Uczelni.

W materiałach archiwalnych, które oglądaliśmy z dużym zainteresowaniem znalazła się też prasa z początku XX wieku, donosząca o wystawach rolniczych, w których laury zdobywały zwierzęta z terenu Polski.

W jednej z gazet znaleźliśmy informację o wiedeńskiej wystawie z 1913 roku, której czempionem był buhaj „Topór”. Jego gipsowa rzeźba znajduje się w zbiorach Muzeum URK. Znacznym ułatwieniem w tych poszukiwaniach był fakt, że archiwum BOKU zdigitalizowało swoją ewidencję.

Nad prasą z początku XX w.

Dużym zaskoczeniem była dla nas informacja, że akta studentów trafiają do archiwum dopiero po pięćdziesięciu latach. Zupełnie inaczej niż w polskich uregulowaniach, gdzie dokumentacja powinna trafić do archiwum po dwóch latach od zakończenia sprawy.

Trzeci dzień przyniósł udział w konferencji on-line, w której uczestniczyliśmy wraz z pracownikami biblioteki. Spotkanie to było przyczynkiem do wymiany doświadczeń w zakresie współpracy instytucji naukowych w naszych krajach. Wyrazem takiej współpracy jest w Austrii, a nawet szerzej w krajach niemieckojęzycznych, konsorcjum bibliotek, zarządzane przez osoby z zewnątrz, które zabiega m.in. o dostęp do baz publikacji. Z pewnością zaprezentowana kooperacja, np. w kwestii jednakowego systemu bibliotecznego dla wszystkich bibliotek w kraju, usprawnia pracę i przynosi wymierne zyski.

Współpraca przynosi również korzyści użytkownikom, którzy mają do dyspozycji wyszukiwarę **Österreichischer Bibliothekenverbund**. Umożliwia ona przeszukiwanie zasobów wszystkich bibliotek zrzeszonych w OBV. Pokazano nam także bardzo ciekawy katalog, który umożliwia przeszukiwanie publikacji, w tym w dużej mierze w otwartym dostępie bez logowania. Polecamy, go wszystkim członkom społeczności URK:

https://litsearch.boku.ac.at/primo-explore/search?vid=BOK&lang=en_US

Dwa ostatnie dni to zapoznawanie się z działalnością poszczególnych działów Biblioteki. Rozmawialiśmy o różnicach w rozumieniu pojęcia „biblioteka cyfrowa”, różnicach w uregulowaniach dotyczących archiwizacji, systemach bibliotecznych, otwartym dostępie, bazach publikacji. Zaprezentowano nam również sposób katalogowania. Zapoznaliśmy się też z działalnością wypożyczalni, w tym wypożyczalni międzybibliotecznej.

Ciekawym spostrzeżeniem była również duża współpraca między bibliotekami krajów niemieckojęzycznych: Austrii, Szwajcarii i Niemiec. Dało się to zauważyć zarówno w świecie wirtualnym, jak i wymiany książek tradycyjnych pomiędzy poszczególnymi uczelniami, a nawet pośród kadry biblioteki, którą część stanowili Niemcy.

W materiałach archiwalnych, które oglądaliśmy z dużym zainteresowaniem znalazła się też prasa z początku XX wieku, donosząca o wystawach rolniczych, w których laury zdobywały zwierzęta z terenu Polski.

Ostatnim punktem naszego pobytu była wizyta w specjalnym magazynie, gdzie przechowywane są najstarsze i najcenniejsze książki należące do zbiorów biblioteki. Znajdują się w nim wszystkie książki i inne materiały sprzed 1850 roku. Magazyn został zaprojektowany tak, aby zapewnić optymalne warunki do długotrwałego przechowywania cennych woluminów. Zainstalowano w nim urządzenia do precyzyjnego kontrolowania temperatury i wilgotności powietrza. To rozwiązanie wzbudziło nasze szczególne zainteresowanie jako potencjalny model do wprowadzenia u nas w magazynach, aby jeszcze lepiej zadbać o ochronę najcenniejszych zbiorów bibliotecznych, a także archiwalnych.

Warto również wspomnieć o wyjątkowym budynku na terenie kampusu Uniwersytetu BOKU, którego część została oddana do dyspozycji i aranżacji studentom. Jest to przestrzeń tętniąca życiem. W budynku znajduje się stołówka, która poza godzinami obiadowymi służy jako miejsce do nauki. Obiekt oferuje również miejsca rekreacyjne, gdzie można swobodnie porozmawiać, zrelaksować się, a nawet zagrać w ping-ponga.

Strefa zaaranżowana przez studentów

Działa też społecznie odpowiedzialna kawiarnia, w której klient ma możliwość decyzji, jaką cenę zapłaci. Na drugim piętrze swoją siedzibę ma samorząd studencki. Budynek pełen jest pozytywnej energii, jego przyjazna atmosfera oraz wszechstronna oferta przyciąga studentów oraz pracowników, którzy wspólnie tworzą to unikalne miejsce.

Wolny czas spędziliśmy na zwiedzaniu Wiednia. Podziwialiśmy wspaniałą, monumentalną architekturę, w tym imponujące pałace, katedry oraz kamienice.

Jednym z naszych celów było zobaczenie najważniejszych bibliotek, które znajdują się w Wiedniu. Odwiedziny w Austriackiej Bibliotece Narodowej, założonej w 1368 roku, były dla nas wspaniałym doświadczeniem. Ogromne wrażenie zrobiła na nas Sala Paradna, wysoka na 30 i długa na 80 metrów, zlokalizowana w kompleksie pałacowym Hofburg.

Sala Paradna

Barokowy wystrój, bogato zdobione wnętrza i przede wszystkim imponująca kolekcja ponad 200 000 woluminów z XVI–XIX w., zgromadzonych w historycznych regałach i szafach sprawiły, że poczuliśmy wyjątkowość tego miejsca.

W największej uczelni Austrii, Uniwersytecie Wiedeńskim, w jej głównym budynku odwiedziliśmy czytelną bibliotekę. Ponadto, była to okazja zobaczenia gmachu, który imponował swoją architekturą oraz otwartymi przestrzeniami. Niestety, nie zobaczyliśmy Auditorium Maximum. Największa i najbardziej charakterystyczna sala wykładowa obecnie jest poddawana renowacji.

Zobaczyliśmy także czytelną Biblioteki Miasta Wiedeń, mieszczącą się w monumentalnym, neogotyckim budynku Ratusza Wiedeńskiego, będącą jedną z wielu instytucji użyteczności publicznej w tym budynku.

Czytelnia
w Ratuszu

Mieliśmy okazję również zobaczyć Pałac Hofburg oraz Pałac Schönbrunn, dwa z najważniejszych zabytków tego miasta. Podziwialiśmy bogato zdobione wnętrza, a także zapoznaliśmy się z historią cesarskiej rodziny Habsburgów.

Pałac Schönbrunn

Niewątpliwie dużą przyjemność sprawiły odwiedziny w Palmiarni, gdzie mimo pory roku niesprzyjającej kwitnieniu było bardzo kolorowo, a to za sprawą przemysłanych ekspozycji produktów rolnych.

Ekspozycja w palmiarni

Odwiedziliśmy również Muzeum Historii Naturalnej, które posiada imponującą kolekcję eksponatów związanych z zasobami naturalnymi. Część minerałów pokazano wykorzystując piękne kryształy soli z Wieliczki.

Była to dla nas okazja do zapoznania się z metodami ekspozycji obiektów przyrodniczych i sposobami na zainteresowanie nimi odbiorców w różnym wieku. Tutaj także przechowywana jest jedna z najświetniejszych figurek okresu prehistorii – Wenus z Willendorfu.

Osobnym punktem była wycieczka na wzgórze Kahlenberg. Rozpościera się stąd spektakularny widok na panoramę Wiednia oraz na rzekę Dunaj. Na szczycie wzgórza znajduje się kościół, w jednej z kaplic którego znalazło miejsce muzeum poświęcone tematyce Odsieczy Wiedeńskiej. Wokół rozciągają się rozległe tereny zielone zachęcające do spacerów.

*Venimus, vidimus,
Vienna vicit corda nostra*

W artykule wykorzystano fotografie autorstwa A. Góralczyk, P. Jakubca i G. Solańskiej

Wzgórze Kahlenberg

Wiedeń to miasto, które jest otwarte na studentów i pracowników uczelni. Mamy nadzieję, że naszą relacją z pobytu zachęciliśmy Państwa do wzięcia udziału w Programie ERASMUS+. Jest to wspaniała okazja do wymiany doświadczeń, rozwoju osobistego i zawodowego, a także do nawiązania cennych kontaktów w środowisku międzynarodowym

Wzgórze Kahlenberg, fot. Wikipedia

